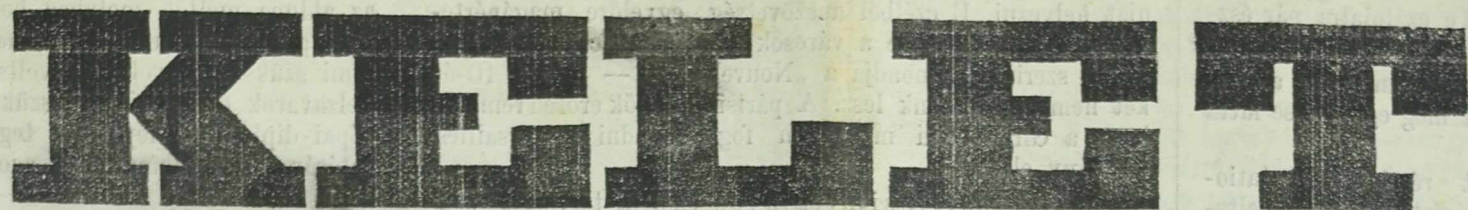

Szerkesztői szállítás
 Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.
 Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adhatók vissza.
Előfizetési díj:
 Egész évre 12 frt.
 Félévre 6 „
 Negyedévre 3 „
 Egy hónapra 1 „
 Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:
 Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.
Hirdetési díjak:
 Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetések felvételnek:
 Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. Haasensteint és Vogliernél (Neue Markt 11.)
 Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-t. 9 szám emelet.)

„KELET”
 előfizetési feltételei:
 Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
 Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.
 Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénz — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendő.

A „Kelet” kiadóhivatala.

A brassói fraternizálás.

I.

(D.) Ha egy tárgyban épen most folyamatban levő cikksorozatokat egy más tárgy miatt félbeszakítom, úgy hiszem, nem teszek helytelenül; mert hisz a folyamatban levő cikksorozat elmélet, melynek előadása nem oly sürgető, míg az, a miről most kívánok szólni, a napok eseménye, mely vajha ne menjen oly gyorsan feledékenységre, mint a mily gyorsan keletkezett.

Ha hazánk külön ajku lakói mindannyiszor, a hányszor módjukban áll, közös irányu hazafiságuknak, polgári érzelmüknek s főleg testvéri egyetértésüknek jeleit adják, bizonynyal szépen és helyesen cselekszenek, s a hazafi szív örvend az ily jelenségeken; és örvendhet főként mindaz, kit sorsa a Kárpátok hazájának tett honpolgárává, hol a magyar királyság évezredek életét éli már, viszontagságok között ugyan, de mégis a lehetőleg fentartva, jobban, mint sok más nemzet fentarthatta az alkotmányos szabadságot.

A mi hazánk heterogen nemzeti elemeivel nagy, mondhatni óriás nemzetiségek compact birodalmi közé van ékelve. Itt a hetven millió orosz, ott a negyven millió német, amott a nagyhatalommá vált olasz: mind compact nemzeti erők; ezek között mi csak egyetértve s vállvetve s meglehet nagy hősiesség s óriás véráldozatok árán tarthatunk fenn mindvégig egy alkotmányos szabad hazát. Ez pedig csak a benszülött minden népek minél tökéletesebb egyetértésével történhetik meg. Ha egymással versengünk, ha erőnk, érdekeink szétszakadnak, ez a hazaterület újból megérheti azt a szomorú sorsot, mit Etele király halála után a magyarok visszajöveteléig megért, sőt érheti szomorubb sors is.

Királyságunk erdélyi része oly nemzeti elemekből áll, melyeknek a mellett, hogy a testvéri egyetértés természetes szüksége, annak lehetősége is némileg a faji viszonyokban rejlik, mert a kifelé gravitációra igen vérmes remények nem ösztönözhetik a mi néptörzseinket.

Mellőzve azt, hogy a székely s magyar számára e földön kívül nincsen hely, a román is a german és panszláv elem által el van szigetelve az európai román elemtől, maga pedig, az a mit oláh név alatt ismerünk, magára még a szomszéd moldva-oláhországbeli lakók oda számításával is csak oly kis elem a nagy szomszédokhoz mérve, mint maga a magyar. A pár százezer szász, bármily hatalmas legyen Németország, sokkal inkább el van szigetelve a keleti Kárpátok alatt, hogysem azzal álmódzhassék, hogy valaha Németország Lotharingiájaként annectáltathassék; sokkal előbb félhet az orosz vagy a délszláv annexiótól. Testvéri egyetértésre, közös polgári erőfeszítésre vagyunk tehát utálva, az önfentartás, az élet kötelessége azt parancsolja, hogy egyetértünk, hogy tul ne feszítsük egymás irányában küveteléseinket, s megfontoljuk, hogy semmi más európai combinatio közt boldogabbak és szabadabbak nem lehetünk, mint mostan; mert a mostani combinatioiban birhatunk egy meglehetősen szabad alkotmányt, mely alatt kifejtethetjük az egyes nemzetiségek is önmagukat, míg minden más combinatio vagy kancsuka alá, vagy barbarabb és románál, magyarnál, szásznál népesebb népfajok örök czivódásai, s mindenesetre végre is durva absolutismus alá kerít.

Az egyetértés tehát és a kölcsönös bizalom

emelkedése életszükségünk, s midőn ennek jelenségeit látjuk, annak szívből örvendhetünk.

De ez örömetet tetemesen csökkenti az, ha egyes néptörzsek egyetértése bármily csekély vonatkozásaiban is más néptörzsek ellen éledő gyűlölközésre vagy viszályra vezethető vissza. Ez tulajdonképpen nem is egyetértés, hanem a létező erők változatos küzdése egymás ellen.

És fájdalom, ez nálunk nem új dolog. Egyes néptörzsek egyetértése jobbadán más néptörzsek hátrányára volt irányozva.

Erdély elszakadásával az anyakirályságtól, kezdődött el e szomorú játék s azóta nem ritkán fordult elő.

A székelyek, magyarok, szászok unióra léptek a kölcsönös önvédelemre nézve, és megteremtették a jogosult nemzetiségek addig ismeretlen fogalmát. Nem lehet tudni, ha vajjon ez irányozva volt-e az oláhok ellen; részéről azt hiszem, nem volt; de tényleg sértés volt ez, mert a három nemzet a negyedikről megkülönböztette magát, ő haladott az önállásban s nemzeti szabadságban, s amatt a falképnl hagyta: és szakadást eszközölt akkor, mikor maga a királyság kétfelé szakítottatván, egyes részeinek a legnagyobb egyetértésre lett volna szüksége, kizárta a három néptörzset a negyediket azon sajátos három nemzeti alkotmányból, a melyet alkotott, kizárta annyiban, hogy nemessége által részese volt ugyan az alkotmánynak az oláh is, de mint nemzet nem szerepelt, míg a magyar, székely és szász, mint nemzetek is szerepeltek, habár e felállított fogalom csak elferdítése volt az ő territorialis jogoknak.

De a békületlenség magva el lett vetve, s ezt aztán József császár korában kizsákmányolta a germanisatio; ekkor a szászok és oláhok szövetségtek ellenünk az osztrák germanisatióval kezett fogva. Ennek is lejárt rövid korszaka, jött 1791; akkor a régi helyzet megint vissza lett állítva, és csak kevés részben jobbitva a nép egy részének helyzete.

1848 végetvetett ezen visszasságnak, mely a jogegyenlőséget nemzet- és valláskülönbőség nélkül kimondotta, s a magyar királyság őseredeti államegységét helyreállította, mit belviszály és erőszak, de nem a nép közös akarata tépett volt szét.

Ha a jobbágyfelszabadulás s jogegyenlőség nagy eszméinek kimondása után egyetértettünk volna, akkor hova emelkedhetett volna azon húsz év alatt hazánk szabadsága, jóléte, népesedése s összeköttetései, míg viszályunk miatt erőnket a polgárháború, vagyonunkat a rombolások s hadisarcok, szabadságunkat az absolutismus emészték fel?

Akkor a szászok s románok fogtak kezét ellenünk, vezetettve megint az osztrák reactiótól, megpróbálták nálunk nélkül tenni boldoggá és szabaddá a hazát; s lett az eredmény, hogy kormányozták Galícia s Bukovina kabátos proletárai, beolvasztották Austriába, mely erőszakos államra fű, fa reátmadott s milliárdokra menő statusadósság alatt nyögünk mostan.

És mindez azért, mert egyet nem értettünk, s mert reánk támadtak testvéreink és ép oly szerencsétlen volt vállalatjuk, mint a miénk azelőtt; összes Austriát akartak, midőn épen egy óriásképp nevezkedő hatalom ama fogalmat óhajtott Európából kiküszöbölni.

Ezenkívül a század irányadó törekvése is mellettünk volt. Mi tudtuk, hogy ügyünk győzni fog, láttuk, hogy a támadás ellenünk szintoly eszélytelen öngyilkosság volt, mint a mily rossz időben történt.

Ennek is vége lett, az alkotmány s Magyarország integritása vissza lett küzdve a nélkül, hogy a jogegyenlőség eszméjét valaki visszavonni törekedett volna. A körülöttünk emelkedő nagy nemzeti hatalmak minket apró nemzeteket egyetértésre, összetartásra intenek, ha elveszni nem akarunk, elveszni pedig úgy, hogy egyiknek se legyen fenmaradása.

S vajjon helyén volna, hogy mi újra ismétljük a kétes játékot, s két-három nemzet a negyedik elleni ráncor ösztönéből simuljon egymáshoz?

De folytassuk eszméinket egy jövő cikkünkben.

Pest, május 9. 1871.

(A.) Az országos bank-enquête albizottságának munkálata ismét egy fontos kérdésre irányozta a közvélemény figyelmét. Midőn 1869 második felében a fővárost óriási tőzsde- és hitelválság mentette meg s az ipar és kereskedelem élete a beállott pénzüke folytán csaknem megakadni készült, az érdeklettek mindenféle segélyért folyamodtak. Segélyt az ily viszonyokban természetesen a pénzintézetek, első sorban pedig a jegybankok szoktak szolgáltatni. A szomorú állapot közepett érezte a kereskedelmi és iparos világ a legsúlyosabban egy magyar vagy legalább is Magyarország érdekeit pontosan figyelembe vevő s kielégíteni komolyan iparkodó jegybank hiányát. Működik ugyan az országban s néhány fontosabb vidéki városban egy ilyen bank-intézet, a bécsi osztrák nemzeti bank, melynek Pesten s több vidéki városban fiók-intézetei vannak, de a bank Magyarország határain kívül székel, sem a magyar kormány, sem a kereskedelmi világ befolyása alatt nem áll, s noha tagadhatlanul vannak egyes érdemei közgazdasági fejlődésünk folyama körül, működése egészben véve Magyarország érdekei szempontjából inkább károsnak, mint hasznosnak mondható.

Az említett válság rendkívüli recessust keltett az osztrák nemzeti bank ellen, mely részint vezérferfiak, részint szervezete folytán, mint szabadalmazott részvénytársaság nem tett s talán nem is akart mindent megtenni a baj enyhítésére. Az országgyűlés a közvélemény sürgetésére kezébe vette a kérdést. Kilencz tagu országos enquête-bizottságot küldött ki azon meghagyással, hogy kihallgatva az érdeklettek, a szakferfiakat s a kereskedelemtől és ipar képviselőit, indokolt véleményt mondjon az iránt: „minő törvényhozási intézkedések létesítendők a jegybank-ügyben, hogy a rendszeres pénzforgalom biztosítása mellett a hazai hitel önálló, szilárd alapokon fekdjék.”

Az enquête eljárt megbízatásában, a szakferfiak egész csapatát, a kereskedelmi kamrák küldötteit, iparosokat, kereskedőket stb. kihallgatott, azután három tagu albizottságot küldött ki, mely a tett észleletek alapján az országgyűlés elé hozandó véleményt elkészítse. Ma már az albizottság is annyiban eljárt feladatában, a mennyiben egyik tagja, Csengery Antal hírneves publicistánk elkészíté az illető munkálatot, melyet az albizottság épen úgy, mint az enquête bizottsága egyelőre róla elhatározottan fog magáévé tenni.

A bankkérdés megoldására a szakferfiak nyilatkozata szerint két mód kínálkozik. Egy önálló magyar nemzeti jegybank felállítása vagy pedig az osztrák nemzeti bankkal kötendő olyan egyezmény, mely kormányunknak megadja a bank vezetésére azon befolyást, hogy hazánk gazdasági érdekeit megóvni, illetőleg szükségleteit kielégíteni képes legyen. Bármily vonzó is az önálló magyar bank eszméje, ez idő szerint csak roppant nehézségek lelküzdése után s nagy áldozatok árán lehetne azt létrehozni. A politikai viszonyok nem igen alkalmasak arra, hogy most a kellő — legalább 40 milliónyi — érczpenz alapot kölcsönképen előszerezhessek. De mégis ez képezné a legkisebb akadályt. A főhaj jelen pénzügyi állapotainkban rejlik. Már most is kétféle papir-pénz van forgalomban: az államjegyek s a bankjegyek, mindkettő kényszer árfolyammal bír, s ha most egy harmadik, kényszer árfolyammal nem bíró jegynemet bocsátanánk ki, oly confusió állana be forgalmunkban, minőre alig van példa, a mely teméntelen károkat okozna, mert az érczalappal fedezett magyar bankjegyek jóval többet érnének, mint a kényszerárfolyammal bíró többi jegyek. A magyar nemzeti bank felállításának előfeltételé a forgalomban levő 400 milliónál több állam-papirpénz bevonása s az osztrák bank kényszerítése lenne, hogy jegyeit kívánság szerint ezüsttel beváltsa. Ez az egyik ép oly lehetetlen, mint a másik, mert 400 milliónk nincs az államjegyek beváltására, a bank pedig nem kényszeríthető, mert privilegia osztrák törvényen alapszik.

Marad tehát a második út, az egyesség a Magyarországon jelenleg csak tényleg működő nemzeti bankkal, melynek szabadalma 1876 végén különben is egészen lejár. Az albizottsági munkálata azt ajánlja, hogy a bank szabadalma 1876 végeig nálunk is elismertessék s ezen előnyért viszont a bank adja meg az országnak azon eszközöket, melyekkel pénz- és hitelszükségeit lehetőleg kielégíteni tudja. Ha azonban a bank ily egyességre lépni nem akarna, úgy minden nehézség dacára önálló magyar nemzeti bank felállításához kell fognunk. Van okunk hinni, hogy a bécsi bank készségesen fog ily egyezményt aláírni. Mint mindenütt, úgy nálunk is áll az elv: qui habet tempus, habet vitam. Reméljük, hogy 1876-ig az európai béke nem zavartatik meg, addig pénzügyeink is rendezettebb állapotba jutnak, s miután akkor az osztrák bank, ezen fontos akadály önmagától elesik, sokkal kedvezőbb viszonyok között alkothatunk igényeinknek megfelelő önálló magyar bankrendszer.

BELFÖLD.

K.-Vásárhely, május 5.

A „Kelet” 78 számában megjelent cikkem vége úgy látszik felcsernálni ref. néptanító, Bodor Jánosnál

elevenre tapintott; mert a 92 számban sietett egy engem igazoló czáfolatot írni. Legyen szívesen a czáfolatra pár észrevételt kockáztatnom.

Igazolt engem Bodor János ref. néptanító ur abban, hogy a tanfelügyelő tanítási idő alatt még egyszer se látta a felcsernátani iskolát és tanítóit.

Igazolt abban is, hogy a lefolyt részletes visitatio, ellene a kegyetlen és durva bánásért panasz emeltetett; ha csakugyan igaz, hogy az ügy úgy igazítottatott el a keblő egyháztanács előtt a mint állítja a 92-dik számban, úgy csudálkozom, hogy csak ellenem keres elégtételt, holott inkább lett volna hivatala a részletes visitation hallottak ellen, keresni elégtételt, mint ártatlanul szenvedő. Mert, hogy a részletes visitation kemény szavakat hallott a tisztelt ref. néptanító ur, azt hiszem nem olyan rég volt, hogy elfeledhette volna; hivatkozom önmagára; ujtassa meg emlékében az ott hallottakat, s azt hiszem, ha épen olyan szívesen és ártatlan lenne ez ügyben, mint állítani jónak látta, sokkal inkább kell vala ezen kemény szavak ellen keresni ártatlanságának elégtételt, mint engem vádolni rágalmozás és irigység bűnével. Ha eltálatta volna "feledni, alkalmoszerűleg szükséges bizonyítványokkal fogok sietni memorijának segítségére.

Azonban tisztában van a dolog, hogy ő nem ajánlatot fől jutalmazásra egyfelől is, nő ezen épen nincs okunk csudálkozni, csudálkozásunkat épen az ellenkező esetre vonatkozólag fejeztük volt ki, s így bevallom a tévedést, midőn úgy voltam értesülve, hogy ezen tisztelt ref. néptanító ur jutalmaztatott. De ha úgy lett volna is, irigységre nem lett volna okom; mert valóban nincs mit irigyelni t. Bodor János urtól. Ha azonban "féltség" fia részesítettett ezen kegyelmi tényben, nem hogy irigyelnek, de nagy örömről szolgál, hogy végre valahára az állam pénztára oly helyzetben van, hogy a "féltség" gyermekeket ily gazdag jutalomban részesítheti.

E tévedés feletti felelősséget magamról kénytelen vagyok elhárítani s vissza vinni szerzőjére. Tiszteletes Vitályos György, felső-csernátani ref. lelkészlet illeti érte a felelősség, kit két ízben is megkérdeztem e tárgy felett s határozottan állítá mindannyiszor, hogy a tisztelt ref. néptanító ur jutalmaztatott a kérdés alatti 100 frtal.

Az olvasó közönség ezekből meggyőződhetett, hogy sem irigység, sem rágalom nem vezetett tollamat, mint t. Bodor János ur állítja, hanem az igazságnak kiderítése. A vád két első pontját maga igazolta a t. czáfoló ur, az utolsóért a felelősség nem engem illet, s így még sem volt az a nyil épen olyan "tompá", hogy ne találjon, ha szintén próbálta is azt kifogni, s így czáfoló ur meséjének rá vonatkozó része nem áll, mert igen jól tudja azt önmaga is, hogy utánozni semmit és senkit nem szoktam, az igazságot pedig mindig egyenesen és nyíltan kimondottam, bár ki fiával szemben is.

Szekely János s. k.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, május 11.

(s.) A francia politika láthatárán újra feltűnt Gambetta neve, a lánglélkű hazafié, ki hónapokon át egyedüli vezérfényre, éltető lelke volt a francia népnek. Tudjuk, hogy ő Páris capitulatiojával visszavonult a csellekvés teréről s azóta leginkább Spanyolországban tartózkodott. Most az a hír, hogy az ő felszólítása folytán szándékoztak a városok municipiumai egy általános congressust tartani. Más hírek szerint e congressus új nemzetgyűlés alkotását tűzte volna ki főladatául. A "Nouveliste" című lap épenséggel azon feltűnő hírt újságolja, hogy egy titkos szövetség alakult, mely mögött Gambetta áll. E szövetség

czélja megbuktatni a jelenlegi nemzetgyűlést és helyére újat helyezni. E czélból a szövetség egyelőre magánértekezletekre hívta össze a városok községi tanácsát Bordeaux-ba. E szerint — mondja a "Nouveliste" — május 10-én két nemzetgyűlésünk lesz. A párisi felkelők erősen remélik, hogy a Girondéban mozgalom fog támadni a versaillesi kormány ellen.

A versaillesi hivatalos lap a tervezett congressusra vonatkozólag kijelenti, hogy az az 1855-ki törvénybe ütközik, s hogy a kormány nem fogja megengedni annak létrejövését. A kormány — ugymond a hivatalos lap — elárulná Franciaországot s a polgárisodást, ha az általános szavazati jog után alakult hatalom mellett létre engedné jönni a communismus s a forradalom törvényszékét.

Gambetta és Laurier ellen a versaillesi kormány elfogatási parancsot adott ki, sőt a "Paris Journal" szerint Gambetta már elfogatott volna Lyonban. Akárhogy álljon a dolog, annyi tény, hogy a francia kormány bajainak száma újra megsaporodott. Amaz igazságtalan és abszolút irányú községi törvény, melyet a Thiers-kormány rátkmált Franciaország városaira, mindenütt elégtelenséget idézett elő. Ha ez elégtelenség a nagyobb francia városokban nyíltan kitörne — a mi meglehetősen valószínű — akkor el van döntve a Thiers-kormány és a jelenlegi nemzetgyűlés sorsa. A bonyadalom mindenesetre nem apad, hanem folyvást növekedik Franciaországban.

A versaillesi kormány kiáltványa Páris lakóihoz, melyben egész önbizalommal van előadva, hogy csak egy ponton fogják Párist megtámadni és fel vannak szölvítva a kormány hívei, hogy a vórontás kikerülése végett a kapukat nyissák ki, arra mutat, hogy a frankfurti conferenciából Thiers kormánya önbizalmat merített, ha ugyan nem elbizakodottság az.

Münchenben a szabadelvű katolikus párt egy 12,000 aláírással ellátott fölíratot nyújtott be a cultusministeriumhoz a csalhatatlansági dogma ellen. A fölírat mellett egy a királyhoz intézett levél is foglaltatik, melynek vége következőleg szól:

"Mélyen elszomorodva megtámadt lelkiismereti szabadságunk és fenyegetett országos és házi békénk folytán — azon ismételt és még sürgősebbé vált kéréssel fordulunk felségedhez, méltóztatnék gátot vonni ama párt törvénysértéseinek és tulkapásainak, mely a Romában székelő hatalomnak engedelmeskedik. Álljon felséged élére a szellemi küzdelemnek, a mint felséged volt első, ki fölemelte a lobogót a közös külelenség ellen."

Svajcz fővárosában, Bernben közelebb gyűlést tartottak a katolikus lakók, hogy tiltakozzanak a vatikáni zsinat botor határozatai ellen. Öröndetes jelenség, hogy a Róma ellenes mozgalom napról-napra nagyobb terjedelmet vesz.

Garibaldi levelet intézett nizzai barátjaihoz, melyben helyesli a párisiak harczát, s azt mondja, hogy a szabad nemzeteknek egyesülni kellene a háboru eltörlésére.

Mint egy tekintélyes porosz lapnak írják, varsói orosz körökben, melyek a pétervári udvarral közvetlen érintkezésben állanak, biztosan tudni akarják, hogy bizalmas alkudozások vannak folyamatban a végett, hogy Ausztria, Oroszország és Németország császárai június hó folyamán Karlsbadban találkozzanak. E hír azon már említett másik hírrel hozzák összeköttetésbe, mely szerint Oroszország és Németország közeledni óhajtanak Ausztriához, hogy vele később szövetségre lépjenek. Ugy látszik e találkozásról szóló hír sem bir több alappal, mint az utóbbi, melynek valótlansága ez idő szerint legalább kétség tárgyát sem képezheti.

Az "Augsb. Allg. Z." melynek összeköttetései a rumén fejedelemmel közismeretűek, folyton a rumén al-

által a szűz Mária védelme alá ajánlott Magyarországot, kétszeresen Máriaországnak nevezték. Jakut arab író 1220-n egy Aleppóban tanuló magyar ismaelitától érté, hogy a magyar ismaeliták, vagy izlamiták, az ország déli részén harmincz faluban laknak, melyeket azután a tatárok feladtak, vagyonos népet levágták, a megmaradtak lassanként a keresztények közt felolvadtak. Valószínűleg ily ismaelita telepek: Kalóz, Kálozd, Szerecsen, Bolgáron stb. E faluzó kereskedőkről maradt fenn a kalóz, kalézol szó, miként a norman varégek vagy barangokról: a barangol, a kozár kabarokról: a koborol, s a flanderekéről: a falangirozik szó.

III. Német telepek.

Midőn I. István király, sőt már atyja fejedelmi előde Géza, a maga udvarát s országát idegen keresztény papok s lovagoknak vendégbarátilag megnyitotta, s e példát a királyi utódok, számtalan idegen népek s népvézerek befogadásával gyakorolták is: alig hihető Kézainak állítása, hogy az ő korában Magyarországon csak tizenhét idegen származású főuri család virágozott volna. Géza fejedeleme vendégei s adományosai valának többek közt: a német Hedrik s Volfgér fivérek, a nagy államférfiak s nádorokkal jeles Hedervári, Ujlaki, állítólag Pálfiak, Vencelin: a Jáki, Niczki, Sztárai, Hunt s Páznán fivérek; a kihalt bazinszentgyörgyi s a még élő Forgách nemzetség, és a nagynevű Pázmán Péter érsekkardinál ösei. I. István király egyéb idegenek közt, a hazulról kiűzött Eduárd és Edmund angol királyfiakat magához fogadván, őket a baranyai Nádasd faluval ajándékozta meg, mely rólok kétszáz év mulva is britannok földének hivott. Érdekes még a magyar királyi arákat szülőföldükről bekísérő, itt nagyra növekedett idegen származású néhány főuri család öseit fölemlitenünk. I. István király, még akkor fejedeleme menyasszonyát Gizellát, Herman, az erdélyi Hermanstadt-Nagyszeben tévesen vélt alapítója, és a

kormány ellen izgat. Legújában ismét nagy cikket közöl az alduna mellől, melyben bebizonyítja, hogy a tulszabadelvű alkotmány nem áll összhangzatban a rumén nép szellemi szükségleteivel s műveltségeivel, itt rejlik a folytonos belzavarok oka. Cikkirő szükségesnek tartja, hogy az európai diplomacia lépéseket tegyen az alkotmány megváltoztatására. A diplomatiának azonban most más dolga van.

A KELET magán-távirata.

Felalattott Pesten, május 11. 10 ó. — p. d. e.

Érkezett: május 11. 10 ó. 48 p. d. e.

Tegnap délután 2 óraker aláírták Bismarck és Favre a végleges békét Frankfurtban.

A versaillesiak Issyben roppant löszert, tüzeranyagot foglaltak el; s azonnal megkezdék közeledési munkálataikat Páris ellen.

Kilenczedikén éjjel Douay tábornok sergével a Szajján átkelt és iszonyu ágyúzás közt megfészkelte magát Boulogneban. 14,000 katonamunkás futóárkot nyitott úgy, hogy a versaillesiak 300 meterre vannak csak a városfáltól, s itt építik réstörő útegeiket.

Vanves erőd körülvéteztett, bombáztatott, minek következtében ott tűz támadt, melyet a lázadók eloltani nem tudtak s így az erődöt elhagyták.

Rossel párisi katonai dictator lemondott, mert mint mondja, nem kormányozhat ott, hol senki engedelmeskedni nem akar, ellenben mindenki parancsolni szeretne. A commune, mindezek daczára, készülteket teszen folytonosan.

NAPI HIREK.

-- Kolozsvári polgár t. cz. Kusicz Ferencz ur óvári szegényes szentegyházunk iránt többször tanusított szívélyes jószágát, most újból 30 frt adománnyal tetézte, mely kegyadományért az óvári zárda előljáróság hála köszönetét nyilvánítja.

— A főrendiház máj. 8-diki ülésében több mellékes tárgy elintézése után a képviselőház szövegezése szerint változatlan elfogadta az irtványokról, úgy szintén az ország erdélyi területének városai, szabad és volt urberekkel vegyes községeiben az arányosításról és tagosításról szóló törvényjavaslatot.

— A 25-ös bizottság munkálata a kormány módosításával tegnapelőtt tárgyalatott az osztályok előtt. A kormány módosítása elfogadtatott a többség által. Az V-ik osztályban, hol az ellenzék többségben szokott lenni, egy szélsőbali szavazat döntött a deák-párt részére, t. i. Máriássy Béla szavazata.

— A "Magyar Polgárnak" nagy köszönettel tartozunk, kegyeskedett szerencsétlen lapunkra reflectálni — nő az igaz egy kis gyanusítással keverve, de hát ezen ki csodálkoznék? Nehány Victoria-részvényes *) ugyanis azt állítja ama derék lapban, hogy a "Kelet" családi érdekét engedi magát vezettetni, midőn a Victoria-ügyben oly álláspontot foglal el, melyet közleményei által tanusít. Wie der Schelm ist, so denkt er. T. előfizetőink mai számunkban olvashatják a Victoria választmányi többségének határozatából kikelt körlevelét, **) egyik közelebbi számunk a ki-

*) Ugy látszik most már odaát is anonym dolgoznak. A szedő.

**) Csak is tegnap küldetett be s így előbb nem is közölhetők. Szerk.

staufeni Guthheled, guthgeleit, kísérték völgegyéhez. Ez utóbbi a fényes Báthori, Várdai és Szokoli családok őse, s valószínűleg a szatmár-németi és vidéki német gyarmatok vezetője. Kálman király aráját (Buzillát, Apulából: Olivér és Ratold: a Lóránfi, Pásztói. Rádei; III. Béla második nejét, a francia Margitot: Kornis, Becze és Gregor lovagok, a Kornis, Bethlen és Apafi családok ősei; Imre király nejét, az aragoni Constanciát, a spanyol Bertrand és Simon utóbb Nagymartoni grófok kísérték be. II. Endre, a menyét, IV. Béla nejét, Laskaris Máriát bekísérő hölgyet Ahalizt, valamint Simon aragoni gróf hugát a szép Totát egy-egy faluval ajándékozta meg.

A behonosult német lovagok s utódaik, nyert birtokaikat német gyarmatok betelepítésével biztosították magoknak. De az éhínségtől kényszerítve, részint más okból is gyakran költöztek be a mindig tulnépes német földről, gyarmatosok. Lüttich vidékéről I. Endre alatt az Egerpatak völgyére, az első keresztes hadtól elváltan rajnavidéki krikehájok Körmeöz tájára stb. telepédtek. A németek nagyobb tömegekben bevándorlása II. Géza és IV. Béla alatt történt. 1142-ben a flanderek és szászok, amazok a Szepességen, ezek Erdélyben foglaltak helyet, két nagyobb politikai testületben, melyek telepei, az urak s papok által a többi népre kényszerített szolgaság tengerében, a népszabadság s egyenlőség megannyi szigetei s várdáiként tűnnek fel, midőn a király fennhatósága alatt, saját magok választotta ispánjaik és prépostjaik egyházi és polgári kormánya alatt intézték ügyeiket. Az erdélyi szászokhoz csatlakoztak a német vitézi rend által II. Endre alatt a Barezaságra behívott német gyarmatosok. A Szepesből az erdélyi királyföldig költözködő szászok tömegéből egyes csapatok váltak el utközben, kik Beregszász, Máramaros és Beszterce vidékeit megkedvelvén, ezekben választának állandó lakást.

(Folytatása követ.)

A 'KELET' TÁRCZÁJA.

Magyarország őstörténetéből.

Höke Lajostól.

II.

Magyarország népessége a X—XV. században.

II. Magyarok.

(Folytatás.)

Zsidó egész telep, valamint ma nincs: valószínűleg hajdan sem létezett. A Zsidó, Zsidóvár, Ságizsidó, Zsidóhely, Zsidófalva stb. nem annyira zsidótelepekre, mint a hajdani zsidó birtokosokra utalnak.

Anonymus, a Taksony alatt beköltözött bolgárokat és ismaelitákat, azonogy népek állítja. Hogy a volgai bolgárok, kik az ötödik század végén, a rólok nevezett országot elfoglalák, s az ottani szlávok közt felolvadtak, a a magyarral rokon faj vala; hogy a magyarral rokon kozárok közt a X. században a keresztény, zsidó és islam vallás el volt terjedve: bizonyosan állittatik; de bár az is bizonyos, hogy a vallás sokat változtat az ember természetén; az mégsem valószínű, hogy a nomad magyarral rokon nomad bolgárt, a Mahomed vallása nomad-ból kereskedővé varázsolta volna; noha a nomad arabok közt a karaván kereskedés a nomad élethez tartozik. A Sem-fajta zsidók és arabok nyelvrokonságát a geneaologia azzal tünteti föl: hogy a zsidókat Ábrahám és néjétől Sárától, az arabokat pedig ugyanezen patriarka melléknéjétől Ágártól, s ennek fiától Ismaeltól származtatja. Horváth István és iskolája, vele az ujabkori kegyes thalmodisták, a magyar-ogort Ágártól: agarenusnak, Magyarországot Agarországnak, oly joggal nevezik, mint száz év előtt Mária Terézia királysága alatt, a szt. István király

sebbség elenvéleményét közlendi, egy harmadik cikkünk pedig érveinket fogja előadni, melyek alapján meggyőződésünk szerint veszélyeztetné a Victoria, mint erdélyi intézet fennállása, ha a közgyűlés ez alapszabály-módosítással azon meredélyre lépne, melynek aljára jutva a Victoria szépen megerékne Pestre Addig míg a közle-mények véget érnek, csak annyit, hogy a „Kelet” 101-ik száma már megfelelt a család-kérdésre, hogy pedig a „főúri consortium” miért alapította a „Keletet”: annak elintézését kérjük bízva a „Polgár” a consortiumra és a „Keletre”. Ők úgy látszik föl sem tudják tenni, hogy va-laki el ne adja tollát s önálló véleményével bírasson a „főúri consortiummal” szemben is. A „Kelet”, mint a ta-pasztalás bizonyítja, sem consortiumtól, sem Wagner Fri-gyes utól nem kér engedélyt cikkei kiadására, hanem saját belátása szerint nyilatkozik. Ha a „Polgár” másként szokott, vagy kénytelen tenni: nem rontjuk, de nem is irigyljük gusztusát. A M. P. szerkesztője különben igen jól tudja azt is, hogy Wagner Frigyes ur — kinek fihen-talmazására híreink közreadásánál nincsen szükségünk — kinyilatkoztatta épen neki azt, hogy elfogadja-e, vagy nem a vezérigazgatóságot: az nem mostani kérdés, hanem a közgyűlés után tartandó választmányi gyűlés dolga, s csak akkor leendő ideje nyilatkozni a államás elfogadásá-ról. Egyebiránt mind Galgoczy Károly, mind Pap Miklós ur emlékezni fognak többszöri nyilatkozataikra, hogy Ko-lozsvárt Wagner urnál nem is tudnák jobb kezébe tenni a vezérigazgatóságot. Vagy vonják tehát vissza e nyilatkozatukat, vagy ellenesetben ne mondják, hogy más Wagnerről van szó. Így hát hírnök, mely úgy látszik nagy rémületet oko-zott önkénél, csodálatosképen az önk helyesését is bírja. Aligha nem egészen más baj van itt, melyet önkönök látnak gyanúsítgatásokkal, sőt valótlansággal leplezni; ineri-minált hírnök sajtóhibái már ki voltak javítva (következő számunkban) midőn e szép cikk a M. P.-ba került, mely még is tartja magát a sajtóhibákhoz, s a mellett azt a kortesfogást használja (a földicsért) Wagner ur ellen, hogy egy biztosító társaság nem rég mult ki egy Wagner kezei közt. Szakferfiak tagadják ezt az állítást is. Mi marad te-hát ép a Magyar P. közleményében? A gyanúsítás. Ezt nekik engedjük. Hitelünk iránti kegyes féllékenyke-désére azt jegyezzük meg csak, hogy csupán az veszít-het a kinek van. A Magyar P. úgy látszik nem félt semmit, s nem tudjuk miért, egy specialis erdélyi in-tézetnek Kolozsvárról történendő elcsempészését segíti elé. Am lássa; mi a gyanúsítgatások dacára is megtartjuk álláspontunkat: teljes erejünkben azon munkálunk, hogy az erdélyi intézet maradjon Erdélyben.

— Boér Emma tényleg Richelieu herczeg első párba-jait játszta végig szinpadunkon. A t. k. a. minden újabb fölléptével arról győz meg bennünket, hogy minapi tárcza cikkünk épen nem alaptalan reményeket csatolt e fiatal művésznő szép jövőjéhez, kivált, ha nem hallgat a K. K. nagy pipájú szini referencsére, ki erőnek erejével — elég naíval — naív színésznővé akarja Boér Emmát tenni. Csak maradjon B. E. a megkezdett uton, a női jellemzések-nél és a társalgási vigjátékok finom alakjainak személye-sítésénél s evel, ha így halad, mint eddig, mind magá-nak, mind nekünk legjobb szolgálatot teend. A K. K. r.-jének pedig bocsássa meg a naivságot.

(sj.) Erdély szépeinek egyik legszebbikét: Gajzágó Fatime kisasszonyt, az államszámvevőszék elnökének kel-lemdus leányát — mint Pestről értesülünk — e hó 15-én fogja oltárhoz vezetni Lukács Béla, a „Hon” ifju, tehetsé-ges munkatársa. Megjegyző után, úgy halljuk, külföldi kör-utra készül a fiatal házaspár, melynek szép frigyéhez ré-szünkről is áldást és boldogságot kívánunk!

— Bömches Gyula igazságügymin isteri titkárrá ne vezettetett ki.

— ABC. Az írva-olvasztató tanmód szerint Wurst el-vei nyomán Haesters fibeljének 240-dik stereotyp kiadása szerint készítette Bánhegyi István, szepesvármegyei II. tanfelügyelő. Ez czime azon, mint tisztelt olvasóink lát-hatják, a legkisebb deákoknak szánt könyvecskének, me-lyet Csáthy, debreczeni derék könyvkereskedő szerkesztő-ségünkhöz beküldött.

— Eltűnt ember. Józsa Mihály koronkai birtokos Maros-Vásárhelyről néhány hét előtt nyomtalanul eltűnt. A városban az a hír jár, hogy a szerencsétlen elkártyázta azt a pénzt, melyet Pesten távirásztati tanfolyamon levő fia számára gyűjtött s pedig egy nyilvános kávéházban, hol, miként a „Székely Hírlap” állítja, rendszeres kompánia alakult — a fosztogatásra. Hihető, hogy életének véget ve-tett, mert újabb hírek szerint, Maros-Vásárhelytől fél órá-nyira eltemetve találták, sőt az említett lap még azt a gyanut is hangoztatja, hogy a szerencsétlen mások által gyilkoltatott volna meg. A maros-vásárhelyi, mint a kár-tya compánia létezéséből kitűnik, nem nagyon arélys rend-őrség föladata a való kiderítése.

— Necrológ. Kürthy Béla, ns. Kolozsmegye szám-vevője életének 46-dik, boldog házasságának 18-dik évé-ben f. év május hó 10-én délután 4 órakor, hosszas szen-vedés után megszűnt élni. Hált tetemei e hó 12-én in-dittatnak M. Sárdra. Nyugodjék csendősen!

— Darwin legújabb munkája „The descent of man”, mely csak néhány héttel ezelőtt jelent meg angolul, most Carus által németre fordítva is megjelent. Czime: „Die Abstammung des Menschen und die geschlechtliche Zucht-wahl.” Ára 5 fnt 6 kr. — A fajkeletkezésnek s termé-szetesen ezzel kapcsolatban az ember keletkezésének kér-dése Göthe óta sokszorta volt megvitatta, az újabb kor-ban Darwin foglalkozott vele legbehatóbban, azért a nagy közönség előtt maga az egész tan a darwinismus nevet viseli. Azonban Darwin legújabb könyve a kérdést sokkal nagyobb fénybe helyezi, mint korábbi két műve (origin of species, natural selection); azért mélyen ajánljuk e neve-zetes mű olvasását a tudomány barátainak.

— A propos! Münchenben april 27-dikén Kleist-nek „Törött korsó” című vigjátékát adták. A darabban elő-fordul e passus is: „Und hier steht der Erzbischof, dem fehlt der Kopf”; a közönség e szavakra roppant hahotába tört ki s szűnni nem akaró tapsvihar volt az a propos utalma. A király jelen volt az előadáson és igen jól mu-

latott; a münchen-freisingi érsek — Döllingerék kiátko-zója — valószínűleg savanyu képpel fogadta e jelenet híret.

— Óriási vízvezeték. Egy társaság alakult Ameri-kában, mely San-Franciscot és környékét vízzel akarja ellátni. A czélra Tahoe tavát választották, mely a Siera-Nevedában 6220 lábnyi magasságban fekszik a tenger színe fölött, 240 □ mfd. területtel bir s vize kifogyhat-lan. A tulajdonképeni vízvezeték kovácsolt vascsövekből fog állani és pedig 159 mértföldnyi hosszúságban; mint-egy 24 mértföldnyire az American s Truckee folyók ágai is fel fognak használni, az egész vezeték e szerint 183 mértföldnyi hosszú lesz. A Sierra Nevada sziklái át több alagutat kell majd törni, többek közt egy 12,000 lábnyi hosszú. Az egész vállalat 10 millió dollárba fog kerülni.

— Jégkronika. Czege vidékén és Szamosújvárt uj-ból jég volt e hó 6-án. Hadadról írják, hogy a vidéken nagy jég volt e hó 2-án, mely Nádasd, Bogdánd határait teljesen semmivé tette. Szomoru kilátások!

— Ploiestben közelebből a kerületi prefect számos egyént befogatott, kik között az ultraverespárti Candiano Popescu is ott van, kit ezelőtt pár évvel N.-Enyeden, mint muszka emissariust letartoztattak. Az elfogatások nagy feltűnést okoztak, mivel az ok nem tudatik. A bukaresti Telegrafulu szerint ez nem is szükséges, mert a kormány közgei nem igen ügyelnek arra, hogy okot keressenek, hanem az elfogatásokat kényők-kedvők szerint gyakorolják. Különb az elfogottak többnyire veresek, s így alkalma-sint az elfogatások összeköttetésben állanak, a közelebből felmerült forradalmi hírekkel.

— Egy magyar leány a háremben. Sziklay utjelki lelkész közelébb egyik hajós utján levelet kapott Widdin-ből J. H. nevű ismerősétől, ki szomoruan ecseteli az ot-tani magyarok állapotát. Az illető ismerősnek leányát egy török jus-pasa (százados) akartanőül venni s kívánta, hogy a leány mahomedán hitre térjen. A leány vonakodott vallá-sát elhagyni, apja sem engedte s mégis a legnagyobb föl-vigyzást daczára, a leány rövid idő múlva a jus-pasa há-remébe került, honnan sem rimánkodás, sem a szülők után-járásának nem sikerült a leányt megszabadítani. A konzul ugyan a kérelemre mindent megígért, hanem a leány azért még mindig a hárem lakója. Az utjelki lelkész utjabban Buda városát szolítja föl, hogy a szerencsétlen leány érde-kében közbelépjen.

A Viktoria ügye.

I.

Igétet tettünk, hogy a lapunk terén megindított vitához tüzetesen hozzá szólnak; annyival inkább köteles-ségünknek tartjuk ezt, mivel bár a Victoria is, mint bár-mely részvényes társulat, első sorban a részvényeseké, de azért, mint országos közgazdasági tényező, a közé s így lapunk nem mellőzheti e kérdés figyelemmel kísérését.

Álljon itt először is a következő:

Körlevél

a „Victoria” biztosító társaság részvé-nyeseihez!

Azon kősa hir forog, sőt már hírlap utján is közöl-tetett, hogy a „Victoria” biztosító társaság székhelyét köz-gyűlés után áttessik Pestre.

E hir különösen erdélyi részvényeseinket méltó nyug-talanságba ejti.

Igazgató választmányunk kötelességének tartva, a részvényeseket és a biztosító közönséget a dolog átlásáról felvilágosítani, illetőleg megnyugtati, april 25-én br. Jősi-ka Lajos ő excellenciája elnökle alatt tartott gyűlésén azt határozta, miszerint körlevelileg közöltessék a részvé-nyesekkel, hogy e hir nem igaz és alapja nincs.

Ezen kősa hir legfeljebb onnan származhatott, mert mikép a részvényes urak tudják, társaságunknak azóta, mi-óta az Ország biztosító társaság részvényesei hozzánk átál-lottak, igen szép számú részvényesei vannak Pesten, és e-zek csakugyan azt kívánják, hogy társaságunk pesti üzle-tére közvetlen befolyást gyakorolhassanak, azt vezethessék és ellenőrizhessék.

Ezt kéri igazgató választmányunktól és s május folytán Kolozsvárt tartandó közgyűléstől.

E kérésit igazgató választmányunk csakugyan a neve-zett april 25-ki gyűlésen tárgyalta és azt határozta, hogy azt az alapszabályokhoz esatolandó függelék alakjában fog-ja a közgyűlésnek ajánlani.

Ezen függelék, a mint azt a választmány megállapi-totta, következőleg hangzik:

Függelék

a „Victoria” biztosító társaság alapszabályai-hoz.

Tekintve, hogy az „Ország” biztosító társaság a Kolozs-vártt 1870 jul. 27-én kelt és Pesten az „Ország”-nak 1869 aug. 8-án tartott közgyűlésén megerősített szerződés által, oly feltételt alatt csatlakozott a „Victoria” biztosító társasághoz, miszerint az ekkép átlépő részvényesektől a „Victoria”-hoz befolyt részvénytőke Pesten tőkésítették és gyümölcsöztető kezelése is Pesten föllállított bizottmány ál-tal intéztessék;

tekintve továbbá, hogy az ekkép Pesten megszap-rodott részvényes erőnek lehető legnagyobb mértékű fel-használását társaságunk józanul felfogott érdeke megkívánja:

Ez indokból a „Victoria” biztosító társaságnak a magyar királyi földmivelési, ipar és kereskedelmi minisz-terium által az 1868. sept. 10-ről 13,535 sz. alatt kelt in-tézménnyel megerősített alapszabályai következő függelék-vel toldatnak meg:

1. §. Az üzlet egységes vezetésének és az egészre nézve a kolozsvári székhelynek sértetlenül fentartása mel-lett Pesten, a pesti vezérügynökség mostani területére, mely az egész erdélyi területnek, az ugynevezett vissza-kapcsolt részeknek (Zaránd, Kraszna, Közép-Szolnok me-gyéknek és Kővár vidékének) azután Nagy-Bánya vidéké-nek, Máramaros megyének és Biharban Feketetótól Élesdig az államút vonalán eső falvaknak kivételével, egész Ma-

gyar- Tót- és Horvátország terjed, érteve az ezekhez tartó-zó katonai végvidékeket is, ugyanazon szervezet szerint, melyet az alapszabályok Kolozsvárra előírnak, igazgató választmány és igazgatóság állittatik fel. Ehez képest a társaság czégo következő lesz: „A Victoria biztosító társaság igazgatósá-ga Kolozsvártt és Pesten.” E czégo Kolozsvártt, az ugyan-ott kereskedelmi törvényszékül működő törvényszéknel azok aláírásával, kik Kolozsvártt czéggjegyzésre jogosítottak, Pes-ten pedig az 1. bíróságu váltó törvényszéknel, a szintén ott czéggjegyzésre jogosítottak aláírásával, mindenik helyen fötelepül fog bejegyeztetni.

2. §. A vezérigazgató, ki az alapszabályok értelmé-ben, a kolozsvári választmány által választatik és szerző-detik, mint a társaság első végrehajtó hivatalnok, a ko-lozsvári igazgatósághoz tartozásán kívül, egyszersmind a pesti igazgatóságnak is hivatalból tagja.

3. §. Ha az alapszabályokban most foglalt szervezet a kolozsvári igazgató közgekre nézve változik, a változás a pesti közgekre is kihat, azok is ehez lévén módosítandók.

4. §. A pesti választmány és igazgatóság hivatása: a mostani pesti vezérügynökség területének üzletét vezetni, és a Pesten tőkésített t alapítóktól gyümölcsöztetőleg kezelni. E tisztet a megjelelt téren az alapszabályokhoz alkalmaz-kodás terhe alatt és a kolozsvári választmányrral és igazga-tósággal közösen megállapított üzlet utasítás szerint a Ko-lozsvártt székelő választmányrral és igazgatósággal ugyan-a-zon joggal, hatáskörrel és ugyanazon felelősség alatt ke-zeli, az alapszabályoknak és a közösen megállapított utasi-tásnak megtartásáért, azonkép összes eljárásáért, a kolozs-vári választmány és igazgatóság utján közvetlen a közgyü-lésnek tartozván felelősséggel.

Ha a közönség megállapítandó üzlet-utasítás körül valamely kérdésre nézve a kolozsvári és pesti igazgató tes-tület közt oly eltérés adná magát elő, mely az indokoknak írásilag kölcsönös közlése és kifejtése után sem szüntethet-nék meg, akkor úgy a kolozsvári, mint pesti igazgató tes-tületből egyenlő számmal hat-hat tag választatik, kik a társaság kolozsvári elnökei egyikének előlülése alatt ad hoc bizottmányt képezvén, a kérdés felett ezen bizottmány ál-talános szavazattöbbséggel véglegesen dönt. Ha a rendes elnökök egyike sem érkeznék, akkor a kolozsvári választ-mány a hat tagon kívül, maga köbléből választ elnököt.

5. §. A pesti üzlettről azon világos kikötéssel vezet-tetik önálló számadás, miszerint a társaság, az ezen füg-gelékbe foglalt intézkedések mellett is, valamint a biztosí-tó közönség, egy a részvényesek irányában teljesen egysé-ges marad, és az összesített számadás továbbra is minden esetben Kolozsvártt vezetettvén, valamint a társaság a biz-tosításokért bárhol köttettek azok, a biztosított felek irá-nyában egész alapítókéjével áll jól, azonkép a részvényesek részére a nyeremény vagy veszteség alapját az egyesítendő főszámadás, nem pedig az egyik vagy másik hely külön számadása képezi. Ez okból a pesti számadás Kolozsvárra utasítás szerint beadandó.

6. §. A pesti választmánynak és igazgatóságnak, az alapszabályokhoz egyébként alkalmazkodás mellett, választás-ra, a „Victoria” biztosító társaság magyarországi részvé-nyesei hivatottak. A magyarországi részvényesek rendes köz-gyűlésének ideje, mindig a kolozsvári rendes közgyűlés u-tán van, székhelye Pest; főtaggyai: a pesti igazgató-vá-lasztmány és igazgatóság megválasztása, a kolozsvári fő-közgyűlés határozatainak s az ott történeteknek kihirdetése a saját területi üzlet ügyben tanácskozás és az egész tár-saság ügyére vonatkozó indítványok. Rendkívüli közgyűlé-sekre itt is az alapszabályok szabályai állanak.

4. §. A pesti választmány és igazgatóság fáradsága jutalmául, saját területe üzletének tiszta nyereményéből tíz százalékot huz; ehez a felosztási kulcsot az egyes tagok által teljesített munkához képest, házrendjében maga hatá-rozza meg, a jutalék magassága garantirozva az igazgató-ság részére se lévén.

Ebben áll az ügy.

Midőn mindezt igazgató választmányunk határozatá-ból közöljük, ez azért történik, hogy a függelék ajánlattal tisztelt részvényeseink egész terjedelmében előre megismer-kedvén, ahoz a közgyűlésen is annál szakavatottabban szól-hassanak.

Ugyanebből arról is legvilágosabban meggyőződés szerezhető, miszerint valóban nem igaz, hogy a társaságot Pestra akarják vinni; mert ez még csak indítvány képsem létezik, és így a közgyűlésnek tárgya sem lesz.

A „Victoria” biztosító társaság igazgatósága Kolozs-vártt. Apr. 27.

Igazgató

Frits.

Vezérigazgató

G a g o c z y.

Üzlet. A beszterezeti piac árai maj. 2. 1 alsó auszt. mérője. Tisztabúza 5 ft. — kr. Rozs 3 ft 80 kr. Elegy-búza 4 ft — kr. Zab 2 ft — kr. Széna mázsája 2 ft 20 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 9 ft — kr. Egy font faggygyertya 40 k. Marhahus fontja 18 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 24 kr. Paszuly kupája 12 kr. Burgonya, mérője 2 ft — kr. Disznózsír fontja 50 kr.

A m.-vásárhelyi piac árai majus 4. 1 mérő tiszta-búza, legjobb, 4 ft 80 kr, rozs 3 ft 60., elegybúza 3 ft 70 kr, zab 2 ft 48 kr. Széna mázsája 3 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 18 ft 50 kr. 1 font faggygyertya 40 kr. Marhahús 22 kr. Konyhaliszt — f 10 kr. Borsó, ku-pája 12 kr., lencse 16 kr; paszuly 12 kr. Burgonya mé-rője 1 ft 56 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Maj. 10-én 5%, Metalliques 100 fnt 59.10. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 fnt. 68.75. 1860. Köl-csön 97.50. Bankrészvény 744. Hitelintézeti részvény 200. fnt. 281.—. London 10 ft. st. 100 fnt. 23 1/4 kr. 125.10. Ezüst 122.50. Cs. kir. arany 5.91. Napoleondor 9.93.

Urbéri kötvények: Magyarországi 79.90. Temesai 78.— Erdélyi 74.80. Horváthországi 83.50.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

A sztojkai fürdő megnyitása.

Ns. Belső-Szolnokmegye Magyar-Lápos járásában, M.-Lápostól 1/2 órai távolságra fekvő (158) (2-3)

sztojkai fürdő

hasznosbára folyó év január hó 1-én letelvén, annak házi kezelése alólirt uradalmi gazdatiszt által fog eszközöltetni a közelebbi években. Lapok útján közzétett különböző betegségek u. m.

máj, lép, vese, gyomor, melakoros, bántalmak

meggyógyíthatása a gyógyforrásu viz élvezete és fürdés által éretik el, mint azt az alólirtnál letett orvosi bizonyítványok is tanúsítják.

E jótékony hatásu fürdőintézet kezelési módja az ezt élvezni kívánó t. cz. közönség igényeinek tökéletesen megfelelő lesz, s tisztaság, olcsóság tekintetében semmi kívánni valót sem fog hagyni.

A fürdőidény alatt az intézet egy állandó orvossal lesz ellátva.

A fürdőidény május hó 20-kán nyílik meg.

Magyar-Lápos, ápril 6-kán, 1871.

DEMÉNY KÁROLY,

gr. Eszterházy István ur m.-láposi és a hozzátartozó részjóságok gazdatisztje.

Hihetetlen mégis igaz,

hogy az alábbjegyzett jól regulált saját gyártmányu

császári királyi

(148) (2-12)

fémjelző hivataltól megpróbált

ÓRÁK

három évi jótállás mellett ily nevelésűes olcsón árulhatnak.

Csak 1 frt 50 kr., vagy 2 frt. egy valódi párisi bronz-óra, egy évi jótállással.

Csak 9 frt. egy valódi angol ezüst henger-óra, kristályüveggel, másodpercz mutatóval és egy finom talmi-arany láncszal, medaillonnal és jótállási okmányokkal.

Csak 12 frt. egy ezüst hengeróra, valódi aranykarikával szőkentyűjén, erős kristály üveggel és láncszal, talmi-arany medaillon és jótállási okmányokkal.

Csak 15 vagy 20 frt. egy valódi angol ezüst horgonyóra, kettős fedéllel, finom metszésekkel, valódi talmi-arany láncszal és jótállási okmányokkal.

Csak 13 frt. egy valódi angol ezüst és tüzben aranyozott chronometer óra láncszal, talmi-arany medaillonstól börtökkel és jótállási okmányokkal.

Csak 14 frt. ugyanaz, de hasonlíthatatlanul finomabb, keleti útmutatóval.

Csak 14 vagy 17 frt. egy valódi angol Prince of Wales remontoire óra, a legerősebb alkatu, kristályüveggel, valódi kitűző talmi-arany nikkellel; ez órák mások fölött avar tinnnek ki, hogy kules nélkül huzatható föl, s minden vevő talmi-arany láncszal, medaillonstól és jótállási okmányt nyer ingyen.

Csak 13 frt. egy valódi, angol kitűző talmi-arany hengeróra, legújabb divatu, kettős kristályüvegekkel, melyben a gépezet zártüvegen át látható, talmi-arany láncszal, medaillonstól és jótállási okmányokkal.

Csak 13 frt. egy talmi arany óra, kettős fedéllel, Suzonette, szőkentyűs, kristályüveges, nikkellel-gépezettel, egy valódi talmi-arany láncszal, medaillon, börtök és jótállási okmányokkal.

Csak 14 vagy 17 frt. egy egészen kicsi női óra, valódi ezüstből és valódi aranyozással, valódi talmi-arany nyaklánc és jótállási okmányokkal.

Csak 18 frt. egy valódi angol, finom tüzben aranyozott ezüst chronometer óra, kettős fedéllel, finom zománcszal, egy finom valódi talmi-arany láncszal, medaillon és jótállási okmányokkal.

Csak 18 vagy 20 frt. a legfinomabb ezüst angol horgonyóra, 15 rubinnal, legfinomabb talmi-arany láncszal, medaillon, börtök és jótállási okmányokkal.

Csak 20 frt. egy ezüst remontoir-óra, kulcs nélkül fölvezethető, talmi-arany láncszal és jótállási okmányokkal.

Csak 23, 25, 27 frt. arany női-óra, láncsz, medaillon és jótállási okmányokkal. Továbbá: 45-65 frt. brillánsokkal.

Csak 1 frt., 1. 20, 1. 50, 1. 80, 2. 3, 4, 5, 7. Hoszsú nyakláncok 1 frt 50 kr. 2. 2. 50, 3. 4. 5. 6. 8.

Sajátgyártmányu inga-órák, naponta fölvezendők 10. 11 és 12 frt. — Hetenként fölvezendők 16. 17. 18. 19 és 20 frt. — Óránként és félóránként ütő-órák, hetenként fölvezendők 25-30 frtig a legnagyobbak.

Repetir-órák, negyed- és óra-ütők 40 frttól fölfele.

A legújabb sajátállomány.

Ingaórák, két- vagy több zenedarabbal, minden órában egyet játszva.

Zengőpek, katedarabot játszva 18-20 frtig, háromdarabot 25-28 frtig.

Minden óra első minőségű, s nem fölcserélendő hamisítványossal.

Az összeg beküldése, vagy utánvét mellett minden megrendelés 24 óra alatt pontosan teljesítettik.

Nem szabályozott órák 2 frttal olcsóbbak. — Árjegyzékek ingyen.

Órák, órákereskedők 4000-5000 órából álló raktárt találnak bémulatos olcsó órákon.

Csak Angliában és Svájcban töltött többévi tartózkodás és a nagy forgalom teszi lehetővé, az órákat olcsón árulnom.

Havelka József, óragyáros Bécsben,

Leopoldstadt, grosse Pfarrgasse № 6.

A nálam vásárolt órákért 3 évig állók jót, azon esetben ha e 3 év alatt a rugó eltörik, vagy valami történi, kütelezem magam azt ingyen kijavítani.

Főraktár: Bécsben, Leopoldstadt, grosse Pfarrgasse Nro. 6.

Fióküzlet: Florisdorf, Hauptstrasse.

!! S Ü R G Ö N Y !!

A Société française St.-Quentinből Franciaországban, bátorodik ezennel jelenteni, hogy bécsi főkö-üzlete felhagyása végett, fehér- és vászonárut, csak hogy mielőbb tudalhasson rajtok; —

felére leszállított áron végkép elárusítja.

Igen diszes fehérínges és egyszerűen is, kitűző finom vászonból 1.50, 2 1/2, 3, 3 1/2, egész 7 frtig; igen diszes női éjjeli-crosettek s pongyola-ujasok és egyszerűen is minden nagyságban 1.50, 2 1/2, 3, 4 egész 7 frtig; igen diszes női pongyolák, egész öltönyök, gazdagon díszítve 4 10 12, 15 frtig. női nadragok finom vászonból vagy barchatból vagy legfinomabb perkalból 1.50, 2 1/2, egész 3 frtig; különösen legjobb szabásu nő alsó szoknyák és fésülő köpenyek, legújabbak, egyszerűen és igen diszesek, 2 1/2, 3 1/2, 4 egész 7 frtig; Vászón férfi ingek minden tetszészerinti nagyságban 1.50, 2 1/2, 3, 3 1/2, 4 egész 7 frtig. Legújabb és igen alkalmas fehér- és színes schirting-ingek uraknak, legfinomabb francia szabás 1.50, 2, 2 1/2, egész 3 frtig.

Egy vég vászon 12 ingre 4 12, 14 egész 16 frtig.
Egy vég finom rumburgi vászon 14 ingre 4 20, 24 egész 30 frtig.
Egy vég finom belgiai vászon 14 ingre 4 27, 30 egész 40 frtig.
Egy vég finom kézi fonat-vászon, 30 rőf 4 10 1/2, 12 egész 12 frt.
Egy vég finom mángolatlan házivászon 4 7 1/2, 9 egész 11 1/2 frtig.
Egy készűlek asztalnemű 6 személyre, 7, 9, 11 egész 13 frtig.
Egy készűlek legfinomabb damaszából, 12 személyre 4 12, 15 egész 27 frtig
3/4 és 1 1/2 szélességű lepedők, varrás nélküli vászon 80 kr., 1 frt egész 1 frt 30 krig.
Egy vég nehéz, fehér ágycsinvat, 35 rőf, 4, 9, 10 egész 12 frtig.

20,000 darab francia, szövött gyapju mellények minden nagyságban, 5, 7, 8 frt. helyett, csak 2, 2 1/2 és 3 frt.

Vidéki rendeléseket sziveskedjenek czimezni: An den Weiswaren-Bazar der

Société française in Wien, Tuchlauben Nr. 11.

Vevők, kik 50 frtig vásárolnak, ezenkívül még százalék elengedésben is részesülnek.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

„VICTORIA“

bizt. társaság vezérügynöksége

Kolozsvártt

tisztelettel jelenti, hogy a folyó évre

a jégkár elleni biztosítást

már megkezdette s biztosításokat fogad el mindennemű termények, mint: takarmány-füvek, törökbúza, kalászos gabonák, repee, kender, len, dohány és szőlő jég által elkarosítása ellen.

A tavalyi tömeges pártolás után felesleges a biztosító közönség figyelmét különösen a „VICTORIA“-ra irányozni, csak annyit jegyzünk meg, hogy a „VICTORIA“ az, mely tavaly is

Erdélyben legtöbb jégkárt fizetett.

A „VICTORIA“ azoknak is, kik tavaly jégkárt szenvedtek, 10%-ot eleuged díjuktól s a fizetésbe váltót is elfogad.

A „VICTORIA“ mint országszerte tudva van, kárait a bejelentés után azonnal, teljesen és igazságosan rendezi és fizeti.

Közelebbi felvilágosítással a vidéki ügynökök is szolgálnak.

Kolozsvár, 1871 tavaszán.

A „Victoria“ bizt. társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.

(176) Egy kurta öl fa 10 forint 50 kr. o. é. Kapható Karvazy Gyulánál Kolozsvártt.

(175) Egy vidéki városba kerestetik egy hajadon kóru, még erőteljes és mivel nő, ki öt apró gyermek gondozására, a nagyobbak tanítására, és a háztartás vezetésére is képes legyen. Bővebb értesítést vehetni Kolozsvártt, bel-király-utca 22 szám alatt.

(174) Óvás.

Mintán Giergl István úr Pesten hamisított, utánzott Pagliano Syrop eladásával foglalkozik, e miatt vele minden üz-szektitést megszüntettem és övom a t. cz. közönséget a hamisított syrop vásárlásától. Az utasítás közelebbi kiadásában neve törölve leend.

PAGLIANO JEROMOS. az orvos tanára Florenzenben.

Kolozsvártt Stein J. könyvkereskedésében kapható:

MEDGYES LAJOS

Növendék ifjuság imakönyve

hymnuszokkal.

Hitben megerősödött protestáns fiuk- és leányok számára. 12-rét kötve — frt 60 kr.

Angolvászonkötésben, tokban 1 „ — „

Velin papiron, aranymetszésű angolvászonkötésben 1 „ 50 „

Aranymetszésű finom bőrkötésben, csattal 3 „ 50 „

Aranymetszésű diszes habselyem kötésben 3 „ 80 „

WEBER GYULA,

a Pápaság története.

30 füzet, füzetenként 30 kr.

Mezei gazdasági üzlettan,

a legjelesb szakmunkák felhasználása mellett a hazai viszonyokra alkalmazva.

Irta KODOLÁNYI ANTAL. Ára 4 frt 40 kr.

Útmutatás a kezdő-gazda gyakorlati kiképzésére.

Irta BALÁS ÁRPÁD. Ára 1 frt 50 kr.

Törvéyszéki-orvostudomány, jogászok és orvosok

s z á m á r a.

Taylor, Heuke és Schurmayer után írta dr. SIKOR JÓZSEF. Ára 1 frt 40 kr.

A magyarok őselei, hajdankori nevei és lakhelyei.

Eredeti örmény kútfők után. Irta Lukácsy Kristóf.

Nagy 8-rét, (X., 254 és XXIII lap.) Ára 4 frt.

Bécsben

a legolcsóbb, legjobb. és legszebb

butorokat

FRANKL J. G. és L.

gyári raktárában

Leopoldstadt, Obere Donastrasse № 91.

neben dem Schöllerhof,

vásárolhatni.

Mintakönyv árjegyzékkel biztosítékul beküldött 4 frtra küldetik és bérmentes visszaküldés esetében a biztosíték szinte vissza adatik.